

Etusivu>Kanteen nostaminen>Missä ja miten?>Menettelyn kustannukset

Menettelyn kustannukset

Puola

Tässä osiossa on tietoa oikeudenkäyntikuluista Puolassa.

Perheoikeus – avioero

Perheoikeus – lasten huoltajuus

Perheoikeus – elatusturva

Kauppaoikeus – sopimus

Kauppaoikeus – vahingonvastuu

Oikeusalan ammattilaisten palkkioiden sääntely

Asianajajat

Puolassa yksittäisistä tapauksista maksettava palkkio määräytyy asianajajan (*adwokat*) ja päämiehen välillä tehdyn lainmukaisen sopimuksen perusteella, paitsi jos laissa toisin säädetään. Seuraavat tekijät voidaan ottaa huomioon:

oikeudellisten kysymysten monimutkaisuus ja laajuus

toimeksiannon suorittamiseen käytetty aika

asianajajan kokemus ja ammattitaito

aikarajoitukset

asian kiireellisyys

muut seikat.

Asianajotoiminnan palkkioista 28. syyskuuta 2002 annetun oikeusministerin asetuksen (*rozporządzenie w sprawie opłat za czynności adwokackie*) mukaan palkkiossa on otettava huomioon

asian monimutkaisuus ja tyyppi

asian loppuun saattamisen edellyttämä työ määrä.

Erikoistapauksessa asianajaja voi periä asiakkaan varallisuus- ja perhetilanteen vuoksi palkkiota vähemmän kuin riita-asian oikeudenkäyntikuluja koskevassa laissa (*ustawa o kosztach sądowych w sprawach cywilnych*) edellytetään.

Periaatteessa hävinnyt osapuoli maksaa oikeudenkäyntikulut. Tuomarin määräämän (asianajajan suorittamaa edustamistehtävää koskevan) korvauksen on kuitenkin pysyttävä asianajotoiminnan palkkioista 28. syyskuuta 2002 annetussa oikeusministerin asetuksessa säädettyissä rajoissa. Asetuksen mukaan palkkio ei voi ylittää vähimmäismäärää kerrottuna kuudella eikä riita-asian kohteen arvoa. Lisäksi palkkion määrä riippuu asian luonteesta ja tavoitteesta sekä oikeuskäsittelyn vaiheesta. Asetuksessa määritetään eri tapauksien vähimmäispalkkiot.

Oikeudelliset neuvonantajat

Oikeudellisiin neuvonantajiin (*radcy prawni*) sovelletaan Puolassa vastaavanlaisia asetuksia kuin asianajajiin.

Ulosottomiehet/haastemiehet

Myös ulosottomiesten/haastemiesten (*komornicy*) palkkiot määritetään Puolan lainsäädännössä, oikeuden päätökset täytäntöön panevista virkamiehistä ja täytäntöönpanomenettelyistä annetussa laissa (*ustawa o komornikach sądowych i egzekucji*).

Yleissäännöt ovat seuraavat:

Kaikissa rahamääräisissä tapauksissa palkkio lasketaan prosenttiosuutena todennäköisen vaateen määrästä. Kun ulosottomies varmistaa rahamääräisen vaateen takaisinperinnän, velkojan maksama korvaus on enintään kaksi prosenttia vaateen arvosta ja vähintään kolme prosenttia keskimääräisestä kuukausipalkkiosta sekä enintään keskimääräinen kuukausipalkkio kerrottuna viidellä.

Vaatimusta täytäntöön pannaan ulosottomies perii velkojalta palkkion, joka on 15 prosenttia vaateesta. Samalla palkkio on kuitenkin vähintään 10 prosenttia keskimääräisestä kuukausipalkkiosta ja enintään keskimääräinen kuukausipalkkio kerrottuna 30:llä.

Muissa kuin rahamääräisissä tapauksissa ulosottomiehen pannaan täytäntöön muuta kuin rahamääräistä vaatetta palkkio on kiinteämääräinen.

Kiinteät kulut

Kiinteät oikeudenkäyntikulut riita-asioissa

Riita-asian oikeudenkäyntikuluja koskeva laki kattaa maksut ja muut menot.

Maksut ovat kustakin tuomioistuimelle esitetystä asiakirjasta lain mukaan perittyjä rahamääräisiä maksuja. Maksuja on kolmen tyyppisiä: suhteellisia maksuja, kiinteämääräisiä maksuja ja perusmaksuja.

Maksun suuruus vaihtelee sen mukaan, onko kyseessä siviilioikeudellinen, perheoikeudellinen, kauppaoikeudellinen vai muu asia. Myös oikeustoimen tyyppi otetaan huomioon maksua määritettäessä.

Muihin menoihin kuuluvat asianosaisten, todistajien ja asiantuntijoiden oikeudenkäyntiin osallistumisesta aiheutuvat kulut. Ne määräytyvät osallistumiseen kuluneen ajan ja siitä aiheutuneen vaivan mukaan. Muihin menoihin voivat kuulua tulkkaus- ja käännöspalkkiot, matka- ja majoituskulut ja todistajille maksettavat korvaukset oikeudessa vietetyn ajan aiheuttamasta ansionmenetyksestä. Muita menoja ovat muille toimielimille ja henkilöille maksettavat korvaukset, todisteiden tutkiminen, eläinten ja esineiden kuljetus ja turvasäilytys, pidätettynä vietetty aika ja ilmoitusten antaminen.

Lisäksi tulevat **riita-asiaan liittyvät kulut**. Näihin kuuluvat oikeudenkäyntikulut, oikeudenkäynnin valmistelukulut ja asianajajan tai oikeudellisen neuvonantajan toteuttamat toimet päämiehen edustamiseksi (edustamis- ja neuvonantopalkkiot).

Hävinnyt osapuoli joutuu pääsääntöisesti korvaamaan voittaneelle osapuolelle kulut, jotka ovat aiheutuneet kohtuullisin perustein voittaneen osapuolen etujen turvaamisesta, ellei toisin todisteta. Voittanut osapuoli saa kuitenkin korvauksen vasta tuomion julistamisen jälkeen. Kuluista päätetään oikeudenkäynnin viimeisessä vaiheessa juuri ennen lopullisen tuomion antamista.

Missä vaiheessa riita-asian oikeudenkäyntiä kiinteät kulut on maksettava

Maksut on maksettava, kun asiakirja jätetään tuomioistuimeen (riita-asian oikeudenkäyntikuluja koskevan lain 10 §).

Kiinteät oikeudenkäyntikulut rikosasioissa

Rikosasian asianosaisten kiinteät oikeudenkäyntikulut

Yleensä kulut eivät ole kiinteämääräisiä, vaan ne lasketaan tuomion antamisen jälkeen. Määrä riippuu oikeuskäsittelyn pituudesta, tuomiosta ja asiantuntijapalkkioista. Kiinteitä kuluja voi ennakoida vain asianomistajan ajaessa syytettä, jolloin hakemuksen jättävän henkilön on maksettava kiinteämääräinen vireillepanomaksu.

Missä vaiheessa rikosoikeudenkäyntiä kiinteät kulut on maksettava

Rikosasian asianosaisten on maksettava kiinteät kulut (lainvoimaisen ja asianosaisia velvoittavan) tuomion antamisen jälkeen.

Oikeudenkäynnin perusmaksut perustuslakia koskevissa asioissa

Puolan siviiliprosessilain (424 §:n) mukaan toisen oikeusasteen lopullisesta tuomiosta on mahdollista tehdä oikaisupyyntö. Tämä voidaan tehdä, jos tuomio aiheuttaa vahinkoa asianosaiselle ja jos ratkaisun/tuomion muuttaminen tai kumoaminen ei ole ollut mahdollista (kanteella, jossa esitetään tuomion olevan ristiriidassa lain kanssa).

Tällainen kanne voidaan nostaa myös, jos ensimmäisessä oikeusasteessa annettu tuomio on ristiriidassa lain kanssa tavalla, joka liittyy oikeusjärjestyksen keskeisten sääntöjen rikkomiseen tai oleellisten perustuslaillisten oikeuksien tai ihmis- ja kansalaisoikeuksien rikkomiseen. Tällaisia tapauksia varten **riita-asian oikeudenkäyntikuluja koskevassa laissa** asetetaan pakollinen maksu. Tämä perusmaksu on 30 zlotya, ellei laissa toisin säädetä.

Tästä säännöstä on myös poikkeuksia. Käsittelemäksu voi olla

40 zlotya, jos kanne koskee viran puolesta aloitettuja tuomioistuimen ulkopuolisia menettelyjä

1 000 zlotya, jos kanne koskee kilpailu- ja kuluttajansuojaviraston pääjohtajan päätöstä

3 000 zlotya, jos kanne koskee kansallisen radio- ja televisioeuvoston puheenjohtajan päätöstä.

Missä vaiheessa perustuslakiasian oikeudenkäyntiä kiinteät kulut on maksettava

Perustuslakiasian oikeudenkäynnin kiinteät kulut on maksettava, kun asiakirja, josta maksu peritään, jätetään tuomioistuimeen (riita-asian oikeudenkäyntikuluja koskevan lain 10 §).

Oikeudellisten edustajien velvollisuus antaa ennakkotietoja

Asianosaisten oikeudet ja velvollisuudet

Lain mukaan oikeudelliset edustajat eivät ole vastuussa oikeudenkäynnin lopputuloksesta. Heillä on vain velvollisuus toimia riittävän huolellisesti ja toteuttaa kaikki tarvittavat toimenpiteet asian hoitamiseksi kunnolla. Tämä tarkoittaa myös sitä, että edustajat voivat harkita, mikä tieto on hyödyksi heidän päämiehilleen.

Joitakin velvoitteita on asetettu ammatillisissa käytännösäännöissä. Niitä ovat laatineet ammattiyhdistykset (liitot), ja niiden luonne on puhtaasti tiedottava.

Jos ohjeita rikotaan, seurauksena ovat vain kurinpidolliset menettelyt.

Asiaan liittyvät kulut

voittaneen osapuolen maksamat kulut

hävinneen osapuolen maksamat kulut.

Kulujen määrätymisperusteet

Mistä löydän tietoa kulujen määrätymisperusteista Puolassa?

Tietoa (myös kuluista) on saatavissa Puolan oikeusministeriön virallisella verkkosivustolla. Yleensä sovelletaan riita-asian oikeudenkäyntikuluja koskevaa lakia. Tämä tarkoittaa, että kuka tahansa oikeuskäsittelyyn osallistuva tai kuluja koskevaa tietoa hakeva voi löytää asiassa sovellettavat säännöt helposti.

Jos laki tuntuu vaikeaselkoiselta, voi pyytää apua oikeudelliselta edustajalta (asianajajalta tai oikeudelliselta neuvonantajalta). Ammattiasianajat voivat antaa tietoa ja auttaa eri menettelyissä myös muilla kielillä.

Millä kielellä voin saada tietoa kulujen määrätymisperusteista Puolassa?

Tietoa on saatavissa vain puolaksi.

Mistä löydän tietoa sovittelusta?

Sovittelusta on tietoa Puolan siviiliprosessilain 1831–1835 §:ssä. Sovittelijoiden palkkiot ja sovittelijoille korvattavat kulut on määritetty 30. marraskuuta 2003 annetussa **oikeusministerin** asetuksessa. Sovittelun kustannuksia ei kuitenkaan yleensä katsota kuluiksi tuomioistuin-käsittelyissä ellei tuomioistuin ole määrännyt sovittelua suoritettavaksi.

Mistä löydän lisätietoa kustannuksista?

Tietoa kustannuksista verkkosivuilla

Puolan oikeusministeriön verkkosivusto on osa **Puolan hallituksen** virallista verkkosivustoa. Sivustolla kerrotaan Puolan **oikeusjärjestelmästä** ja siviilioikeuteen liittyvistä asioista, myös oikeudenkäyntikuluista. Sivustolla on linkki sivuille, joilla selvitetään riita-asian oikeudenkäyntikuluja (vain puolaksi).

Mistä löydän tietoa menettelyjen keskimääräisestä kestosta?

On äärimmäisen hankalaa sanoa, miten pitkään oikeuskäsittely kestää keskimäärin, sillä kesto riippuu asian laajuudesta ja oikeudellisten kysymysten ja tosiseikkojen monimutkaisuudesta.

Mistä löydän tietoa menettelyjen keskimääräisistä kokonaiskustannuksista?

Edellä todetusta huolimatta menettelyjen keskimääräisiä kokonaiskustannuksia voidaan arvioida. Oikeudellisesta edustuksesta aiheutuvat kustannukset sovitaan menettelyjen alussa. Kustannukset riippuvat päämiehen ja edustajan välisestä sopimuksesta. Jos on kyse viran puolesta tapahtuvasta oikeudellisesta edustamisesta, kuluista on säädetty asetuksella.

Myös varsinaisen tuomioistuin-käsittelyn kustannuksia voidaan arvioida. Maksut on määritetty riita-asian oikeudenkäyntikuluja koskevassa laissa, ja ne riippuvat riita-asian kohteen arvosta ja asian luonteesta (esim. kauppaoikeudellinen asia tai avioero). Asianosaiset voivat ottaa huomioon myös asiantuntijoiden käyttämisestä aiheutuvat kustannukset.

Arvonlisävero

Miten nämä tiedot annetaan?

Riita-asian oikeudenkäyntikuluja koskevassa laissa määritetyt maksut ja kulut ovat verottomia eikä niistä peritä arvonlisäveroa. Oikeudellisesta neuvonannosta peritään arvonlisävero (23 prosenttia).

Paljonko arvonlisäveroa peritään?

Arvonlisäveroa peritään 23 prosenttia. Oikeudellisten neuvonantajien ja asianajajien palveluja verotetaan kuten muitakin palveluja. Verotus perustuu arvonlisäverolakiin.

Oikeusapu

Ansiotuloraja siviilioikeuden alalla

Riita-asian kuluista vapautusta hakevien on esitettävä virallinen hakemus. Vapautus voidaan myöntää, jos henkilö voi osoittaa, ettei pysty kattamaan kuluja ilman, että hänelle tai hänen perheelleen aiheutuu taloudellisia vaikeuksia.

Hakijan on esitettävä kirjallinen lausunto, josta käyvät ilmi seuraavat tiedot: siviilisääty, ansiotulot ja tulojen ja varallisuuden lähteet. Jos edellä esitetyt edellytykset täyttyvät, tuomioistuin myöntää vapautuksen ja nimeää lisäksi ilmaisen oikeudenkäyntiedustajan (edustajan palkkio kustannetaan **valtion varoista** oikeudenkäynnin alussa, ja oikeudenkäynnin päätteeksi hävinneen osapuolen on korvattava kulut voittaneen osapuolen pyynnöstä).

Vastaajaa koskeva ansiotuloraja rikosoikeuden alalla

Ansiotulorajaa ei ole määritetty. Yleissääntönä on, että hakijan on osoitettava asianmukaisesti, että kulujen maksaminen aiheuttaisi taloudellisia vaikeuksia hakijan tai hakijan perheen taloudellisessa tilanteessa.

Rikoksen uhria koskeva ansiotuloraja rikosoikeuden alalla

Ansiotulorajaa ei ole määritetty. Oikeusapu voidaan myöntää, jos uhri ei pysty oikeudenkäynnin asianosaisena maksamaan kuluja ilman, että hänelle tai hänen perheelleen aiheutuu taloudellisia vaikeuksia.

Muut edellytykset oikeusavun myöntämiseksi rikoksen uhrille

Kuten edellä todettiin, uhrin on oltava asianosaisena oikeudenkäynnissä. Tutkinnan aikana uhri on asianosainen automaattisesti. Tuomioistuinkäsittelyssä hänen on oltava ns. "toissijaisen syyttäjän" asemassa (vrt. Ranskassa "partie civile" ~ asianomistaja).

Muut edellytykset oikeusavun myöntämiseksi vastaajalle

Muita edellytyksiä oikeusavun myöntämiseksi vastaajalle ei ole asetettu. Sen sijaan on olemassa lisäperusteita oikeusavun myöntämiseksi vastaajalle.

Oikeusapu on myönnettävä, kun

vastaaja on alaikäinen

vastaaja on kuulo-, puhe- tai näkövamma

on vahvat perusteet epäillä vastaajan mielenterveyttä

tuomioistuimien katsoo sen tarpeelliseksi puolustusta haittaavien tekijöiden vuoksi

käsittely tapahtuu ensimmäisenä oikeusasteena toimivassa aluetuomioistuimessa (*sąd okręgowy*) ja henkilöä syytetään vakavasta rikoksesta tai häneltä on riistetty vapaus

käsittely käydään korkeimmassa oikeudessa.

Maksuttomat oikeudenkäynnit

Kun yleinen syyttäjä nostaa syytteen rikosasiassa, kulut katetaan valtion varoista.

Nuoris-oikeudellisten asioiden oikeudenkäynnit ovat maksuttomia.

Tietyissä asioissa (esimerkiksi elatusvelvoitteissa, kohtuuttomissa sopimusehdoissa) kantajalle myönnetään vapautus oikeudenkäyntikuluista (riita-asian oikeudenkäyntikuluista annetun lain 96 §).

Missä tapauksessa hävinnyt osapuoli joutuu maksamaan voittaneen osapuolen kulut?

Hävinneen osapuolen on yleensä maksettava oikeudenkäynnin oleelliset kulut ja korvattava voittaneen osapuolen oikeudellisesta edustuksesta aiheutuneet kulut. Korvattavat kulut on määritetty Puolan siviiliprosessilaisissa (98–110 §). Korvattaviin kuluihin kuuluvat erityisesti oikeudenkäyntikulut, matkakulut, ansionmenetyksestä maksettavat korvaukset ja ammattiasianajajan käyttämisestä aiheutuvat kulut.

Asiantuntijapalkkiot

Tuomioistuimien päättää asiantuntijoiden palkkioista asian tavoitteiden, asiantuntijan pätevyyden, toimeksiannon keston ja työmäärän perusteella.

Kääntäjien ja tulkien palkkiot

Palkkio riippuu siitä, onko käännöksen/tulkauksen tilaajana valtio vai yksityinen yhteisö.

Valan tehneiden kääntäjien palkkioista 25. tammikuuta 2005 annetussa **oikeusministerin** asetuksessa (virallinen lehti 2005, N:o 41, kohta 265) määritetään julkisten elinten maksamat palkkiot. Asetuksen mukaan kulut määräytyvät seuraavien seikkojen perusteella: lähtö- ja kohdekieli (perustana ajatus, että tavallisesti on helpompaa ja näin ollen halvempaa kääntää vieraasta kielestä omaan kieleen), terminologia ja erikoisalan osaamisen tarve.

Yksityisellä alalla kulut määräytyvät kääntäjän/tulkin ja asiakkaan välisen sopimuksen perusteella.

Oikeuslähteitä ovat

oikeusministerin asetus, annettu 28. syyskuuta 2002, asianajotoiminnan palkkioista – virallinen lehti 2002, N:o 163, kohta 1348.

laki riita-asian oikeudenkäyntikuluista – virallinen lehti 2005, N:o 167, kohta 1398.

oikeusministerin asetus, annettu 25. tammikuuta 2005, valan tehneiden kääntäjien palkkioista – virallinen lehti 2005, N:o 41, kohta 265.

Hyödyllisiä asiakirjoja

[Puolan kertomus kustannusten avoimuutta koskevasta tutkimuksesta](#) (396 Kb)

Päivitetty viimeksi: 06/11/2020

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät asianomaiset jäsenvaltiot. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Euroopan komissio ei ole vastuussa tässä asiakirjassa esitetyistä tai mainituista tiedoista. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.